

KAUPPANIMIKKEET, Maarit Salolainen

Kirjasuosituks:

- Boncamper, Irma. Tekstiilioppi - kuituraaka-aineet, Hämeen Ammattikorkeakoulun julkaisusarja
- Young Deborah E., Swatch Reference Guide for Fashion Fabrics, Second Edition, Fairchild Books
- Price A. et al, J.J. Pizzuto's Fabric Science book and swatch kit, Eighth edition, Fairchild publications
- Kandolph, S. Textiles, Pearson publications
- Salolainen, Interwoven – Exploring Materials and Structures (AaltoARTS Books 2019)

PUUVILLAKANKAAT (katkokuitulangoista valmistetut kankaat)

Aida

Käsityökangas, nimi johtuu sidoksesta. Materiaalina juti, pellava tai puuvilla.

Batisti

Alkuaan hienoimmista käsinkehrätyistä pellavalangoista Belgiassa ja Ranskassa valmistettua kaksiniitistä liinakangasta. Nykyään batisti valmistetaan enimmäkseen puuvillasta ja on joko täysin valkaistua värjättyä tai vähemmän läpikuultavaa. Parhaat puuvillabatistilaadut kudotaan pitkäkuituisesta merseroidusta makokampalangasta (makobatisti). Sitä käytetään naisten alusvaatteiksi, nenäliinoiksi, puseroiksi ym. Paksumpia laatuja kutsutaan batistipalttinaksi. Erikoisia laatuja: Lasibatisti on erittäin ohuista langoista ei aivan tiheäksi kudottu batistikangas. Sen vuoksi se on selvästi läpikuultavaa. Se on kärventämällä, puristamalla ja appretoimisaineilla saatu sileäksi ja jäykäksi. Sitä käytetään koristelutarkoituksiin, naisten hattuihin yms. Opaalibatisti on valmistettu hienoimmasta kammatus puuvillasta, valkaistu täysin valkoiseksi, appretoitu heikosti, kärvennetty ja himmennetty heikossa lipeäkylvyssä.

Cambric

Ohut, tiivis 2-niittinen puuvillakangas. Valmistetaan paitoja ja nenäliinoja.

Canvas

Panamasidos, ulkoilupukineet

Chambray

Palttinasidoksinen puuvillakangas, jossa loimi ja kudelangat ovat toisistaan poikkeavan värisiä. Näistä kankaista käytetään myös nimeä Lysteri.

Chintz (sintsi)

Kiiltäväpintaiseksi ja vettä hylkiväksi vahaamalla ja kalanteroimalla viimeistelty puuvillakangas. Käytetään pääasiassa verhoiksi ja verhoilutarkoituksiin.

Corduroy

Vakosamettia, jossa vaot ovat pituussuunnassa.

Denim (broken denim)

Tukeva toimikassidoksinen kangas, joka on kudottu värillisistä, tavallisesti sinisistä loimilangoista ja valkoisista kudelangoista.

Dimity

4-vartista puuvillakangasta, jossa loimi- ja kudevaltaista toimikasta vuorottelemalla on kudottu pitkittäisiä raitoja tai joskus ruutujakin. Saatavana valkaisemattomana, valkaistuna tai värjättyinä. Käytettiin aikaisemmin yleisesti naisten alusvaatteiksi, esiliinoiksi ja lastenpukimiksi.

Domestik

Joko valkaistua tai valkaisematonta tiheätä lakana- ja tyynynpäälliskankaaksi käytettyä puuvillapalttinaa. Nimitys johtuu latinalaisesta sanasta domesticus, joka merkitsee talouteen kuuluvaa.

Puuvilladuvetine

Tiheä pomsidoksinen yksivärinen kangas, jonka oikea puoli nukataan ja leikataan tasaiseksi. Nukka tulee näin todella "untuvan" pehmeäksi. Käytetään urheilupuseroina, verhoina, hattaina ja jäljiteltynä nahkana.

Everlasting

Luja 4-niitinen puuvillakangas, joka on liisteröimällä jonkin verran kovitettu. Työpuserokangas.

Etamine

on harvaa, kaksiniitistä kerratuista puuvillalangoista kudottua verhokangasta. Sitä on saatavana merseroituna, lev. 150 cm, valkaistuna, lev. 140 cm sekä värjättynä, lev. n. 90 cm. Käsityö-etamine on karkeata merseroitua etaminea.

Flanelli

on pehmeäpintaiseksi nukattujen kankaiden nimitys. Sidos on palttina tai toimikas. Pinta voi olla nukitettu toiselta tai molemmilta puolilta. Puuvillafanellit ovat usein kuviolliseksi painettuja.

Frotee

Kankaassa on joko toisella tai molemmilla puolilla silmukkapinta, joka on muodostunut kudottaessa löyhällä pidetyistä nukkaloimista. Jos silmukat on leikattu auki, sanotaan froteeta leikatuksi froteeksi.

Gabardiini

on toimikassidoksinen luja ja tiivis kangas, jossa toimiviivat nousevat jyrkästi, koska sidos on loimivaltainen ja loimilankojen tiheys on suuri. Puuvillagabardiini on usein kyllästetty vettä hylkiväksi.

Genuacord

on vakosametti, tavallisesti leveäväkoinen. Nimi johtuu Genovan kaupungista.

Gingham

on värillisistä tai värillisistä ja valkoisista langoista kudottu, palttinasidoksinen, yleensä ruudullinen tai raidallinen, viimeistämätön puuvillakangas.

Huckaback

on etupäässä pyyheliinoiksi ja kylpylakanoiksi käytetty vohvelikangas.

Japanette

on värjätty printerssi

Intianpuuvilla**Juustokangas**

on harva, palttinasidoksinen puuvillakangas. Tiukkakierteinen lanka. Käytetään juuston valmistukseen. Samantapaista leninkikangasta kutsutaan joskus juustokankaaksi tai intianpuuvillakankaaksi.

Jokamiehen lakanakangas**Kaliko**

jota kutsutaan myöskin karttuuniksi, on ohutta, tiheätä, palttinasidoksista, valkaistua tai yksiväristä, mutta tavallisesti kirjavaksi painettua puuvillakangasta. Sitä käytetään kovaksi appretoituna myös kirjansitomistarkoituksiin. Nimitys johtuu Kalikutin kaupungista.

Kanavakangas

on harva, tiukkakierteisestä langasta valmistettu kangas, jossa samanniminen sidos muodostaa pinnan kauttaaltaan reiälliseksi. Puuvillakanava on vahvasti liisteripitoista, valkaistua, valkaisematonta tai kermanväristä kangasta.

Kretonki

on palttinasidoksinen, halpa, painettu puuvillakangas.

Kreponetti

on kevyt kreppisidoksinen puuvillakangas. Painetut kuviot, naisten leninkikangas.

Lainekreppi

on ohut, pinnaltaan aaltomainen, palttinasiidoksinen kangas. Pinnan kuplat on muodostettu viimeistyksessä lipeäkäsittelyn ja kalanterin avulla. Kuplat saattavat pesun yhteydessä vähitellen hävitä.

Lysteri ks. Chambray

Madapollam

Loimi ja kude yksinkertaista puuvillalankaa. Sidos palttina. Käytetään valkaistuna esim. lasten lakanoissa, liinavaatteissa ym.

Manchester

kapeavakoinen vakosametti ks. corduroy.

Markiisikangas

on tiheä, paksu puuvillakangas, joka on kudottu kerratuista langoista. Se on usein kyllästetty vettä, bakteereja ja hometta vastaan.

MOLSKI (Moleskin satiini)

Paksu, erittäin tiivis ja vahva puuvillakangas, jonka pinta on hyvin sileä. Sidos 8-vartinen kudesatiini eli pinta muodostuu tiheästä kuteesta. Nurja puoli on pehmeäksi nukattu. Valmistetaan valkaistuna ja värjättyinä. Käyttö: Työpuvut, housut, hameet, mekot, takit, painimatot jne. Yleensä tarkoituksiin joissa vaaditaan lujuutta.

NAINSOOK

Valkoinen tai värjätty, ohut, pehmeä puuvillakangas. Kudottu palttinasiidoksella ohuista langoista tiheäksi.

NANKIN

Luja, toimikassidoksinen, raidallinen tai ruudullinen puuvillakangas. Se on valmistettu kohtalaisen tummista värjätystä meleeratuista langoista. Käytetään työpuvuiksi, housuiksi jne.

OXFORD

Palttinasiidoksinen, useimmiten raidallinen tai ruudullinen, pehmeä ja huokoinen urheilupaita- ja puserokangas. Kudottu kolmisäikeisestä ja kolmivärisestä, lieväkierteisestä loimi- ja kudelangasta.

PALTTINA

Palttina on 2-niitisen valkoisen puuvillakankaan yleisnimitys, sitä myydään monen eri nimisenä, laadun ja käyttötarkoituksen mukaan.

PANAMA (eli Natté)

on panamasidoksisten kankaitten yleisnimitys. Kangas näyttää kuin suurennetulta palttinalta, sillä siinä yhden langan asemasta juoksee aina kaksi tai useampia kude- ja loimilankoja samalla tavalla. Panama valmistetaan villaisena, puuvillaisena, silkkisenä ja tekosilkkisenä.

PARKKUMI

on toimikassidoksinen, paksuhko puuvillakngas, joka tavallisesti on nurjalta puolelta nukitettu. Käytetään patjanpäällysy-, huonekalu- ja pukukankaana. Jos kudelangastaan kehrätään puuvillan lisäksi villakuituja, sanotaan kangasta puolivillaiseksi parkkumiksi, jota käytetään työtakkeina ym.

PERKAALI

Kretonkia jonkin verran vahvempi painettu 2-niitinen puuvillakangas.

PERKKALIINI

Painettua hienoa perkkaalia.

PHILANA

Hienoa, silkkimäistä palttina- tai toimikassidoksista puuvillakangasta, jota käytetään alusvaate- ja puserokankaana. Villamainen pehmeys ja silkin kiilto tulee useamman merseroimisen ja typpihappokäsittelyn vaikutuksesta. Menettelyä sanotaan philanoimiseksi.

PIKEE

Aluskuteilla tai alusloimilla vahvistettu puuvillakangas. Kankaaseen muodostuu kohoraitoja ja vakoja tai koholla olevia alueita. Käytetään kauluksiin, paitojen etumuksiin, naisten, lasten sekä sairaanhoitajien pukuihin.

POPLIINI

Palttinasidoksinen, tiivis kangas, jossa ohuet loimilangat ovat niin tiheässä että kudelangat jäävät kokonaan niiden peittoon. Puuvillapopliini usein käsitelty vettähylykiväksi.

PRINTERSSI

Ohut, palttinasidoksinen puuvillakangas, joka on joko valkaisuamatonta, valkaistua tai värjättyä. Värjätystä käytetään usein nimeä Japanette.

PUMASIINI

4-niitinen toimikassidoksinen puuvillakangas. Tavallisesti nurjalta puolelta kevyesti nukattu.

SAMETTI

Nukkasidoksella kudottu kangas. Valmistetaan monista eri materiaaleista. Puuvillasametteja valmistetaan sekä vakosametteina että sileinä sametteina.

SATIINI

on sidoksen nimi. Puuvillasatiinit joko himmeästi kiiltäviä loimisatiineja, jotka on kudottu kammatusta puuvillalangasta tai paksumpia kudesatiineja.

SEERSUCKER

on palttinasidoksinen puuvillakangas, joka muistuttaa lainekeppiä. Kankaassa on pituussuuntaisia ryppyraitoja, jotka on saatu jarruttamalla kudottaessa toisia loimilankoja enemmän, toisia vähemmän. Rypyt ovat pesunkestäviä.

SEFIIRI

Trikoliinin tapainen paita,- pyjama,- pusero- ja housukankaiksi soveltuva kangas. Hienoimpia laatuja sanotaan sefiiribatisteiksi.

SERTINKI

Valkaistua tai yksiväriseksi värjättyä, vahvasti appretoitua palttinasidoksista puuvillalangasta.

SIDEKANGAS

Hyvin harvaa harsomaista halpaa kaksiniinistä puuvillalangasta. Saatavana valkaistuna, valkaisuamattomana, pehmeänä, kovitettuna sekä myös värjätynä. Käytetään haavojen sitomiseen, verhoiksi, naamiaispuvukankaiksi sekä kovitettuna kuten raavelikangasta.

TARANTELLA

Puuvillaisen ohuen palttinasidoksisen naisten alusvaatekankaan nimi. Useita eri värejä ja myös merseroituna.

TARIATAN

Harsomaisen ohut ja heikko 2-niitinen puuvillakangas, jossa alakuteen joukossa juoksee metallisia lahn-lankoja. Käytetään näyttämö- ja naamiaispuvuissa.

TRIKOLIINI

Parhaasta merseroidusta makopuuvillalangasta kudottua hienoa miesten pukukangasta. Pohjakudos palttinaa, raidat- ja kuviot useimmiten loimipompeja tai toimikassidosta. Värilliset raidat saadaan aikaan käyttämällä värjättyä puuvillatai tekosiikkilankaa. Vuorottelemalla joka toisessa kudelangalla juoksussa ohuempaa ja paksumpaa lankaa saadaan kankaalle ripsimäinen tuntu.

TWILL Nelivartisella toimikassidoksella kudotun puuvillakankaan kauppanimi. Valmistetaan valkaisuamattomana, valkaistuna tai värjätynä.

VILLAKANKAAT (katkokuitulangoista valmistetut kankaat)

AFGALAININE

Afgalaine on ohut, 2-vartinen, kappalevärjätty karsta- tai kampalankakangas, joka on tehty yleensä hienosta merinovillasta. Käytettäessä loimessa vuorotellen oikea- ja vasenkierteistä lankaa, muodostuu kankaaseen pitkittäissuuntaisia juovia. Naisten leninkikangas.

ALPAKKA

on ohut, puolivillainen, tavallisesti palttina- tai toimikassidoksinen, sileä vuori- ja naisten pukukangas. Sitä käytetään myös helletakeiksi. Puuvillaiset loimilangat ovat verraten harvassa ja kude on kiiltävää seviotti-kampalankaa, usein meleerattuakin. Käyttämällä loimessa ja kuteessa eivärisiä lankoja saadaan kankaan pinta välkehtimään. Kangas on loimen suuntaan joustava, mutta kuteen suuntaan jäykähkö.

ANGORA

Angora on hyvin pehmeä ja ilmava kangas, joka on saanut nimensä ja tunnusomaisen ulkonäkönsä villaan sekoitetusta angorakaniinin karvoista, jotka värjäyksen jälkeen erottuvat hyvin villasta ja näkyvät kankaan pinnassa pohjaväriä vaaleampina.

ARMURE

Armure on pienikuvioinen diagonaaliripsin tai krepin tuntuinen kampalankakangas, jossa kuvion esille saamiseksi käytetään kreppi- tai tehostelankoja.

BARATHEA

Nimi juontuu kankaan sidoksesta, joka on vinotoimikas. Käytetään miesten ohuissa juhlapuvuissa.

BIRDSEYE

Tämä on yleisnimitys kankaille, joissa sidoksen ja lankojen värijärjestyksen yhteistuloksena syntyy vaaleapilkkuinen kangas.

BUCKSKIN

Diagonaalisidoksinen karstalankakangas. Sidoksena on usein 8-vartisesta loimisatiinista johdettu kaksoissatiini. Loimena voi olla myös puuvilla tai raionvilla.

CAVALRY TWILL

Diagonaalisidoksinen housu- ja virkapukukangas.

CHARMELAINE

Charmelaine on ominaista kaksoisloimi, josta oikealla puolella oleva sidos voi olla popliini-, ripsi- tai kreppisidos, ja nurjalla oleva sidos satiini. Leninki- tai kappakangas.

Cheviot

Ks. seviotti

CHEVRON

Tarkoittaa yleensä kangasta, jossa raitoja muodostavat loimisuuntaan vuorottain oikealle ja vasemmalle kallistuvat toimikasraidat. Raidat ovat Chevronissa leveämpiä kuin kalanruotokankaissa.

CORKSCREW

Diagonaaliin kudottu kangas, jossa diagonaaliefekti on melkein loimen suuntainen. Mm.ratsastushousukankaana käytetty.

COTELÉ

Cotelé- kangasta voidaan nimittää raidalliseksi villapikeeksi. Prässäyksen jälkeen raidat näyttävät litteämmiltä kuin pikeessä. Leninki- ja hamekangas.

COVERCOAT

Loimilanka on kerrattu kahdesta erivärisestä langasta. Covercoatille on ominaista kirjava, hienosti täplikäs pinta, joka johtuu kaksivärisistä loimilangoista. Sidonta on hyvin vaihtelevaa; loimisatiinia, gabardiinia ja whipoorin sidonta tiiviimpänä kuin näissä kankaissa.

DIAGONAALI

on vinotoimikassidoksella kudottu vahva ja joustava villa- tai villasekoitekangas. Diagonaalia kudotaan sekä karstalangoista että kampalangoista.

DOESKIN

Kankaan sileä pinta aikaansaadaan siten, että loimilankojen punonta on samansuuntainen kuin kudonnassa heikosti erotettavat satiinijuovat. Kangas on erittäin tiivis ja muistuttaa verkkaa. Satiinisidos. Käytetään mm. päällystakkeihin, sotilas- ja virkapukuihin.

DRAPEE

on valiolaatuisista kampavillalangoista kudottu musta miesten juhlapukukangas. Kangas on erittäin tiivis, koska loimitiheys on suuri. Kangas viimeistellään huolellisesti ja harjataan sileäpintaiseksi.

Eskimo

Eskimo on paksu, painava, kaksinkertainen, vanutettu, luja ja ryhdikäs karstalangasta kudottu takkikangas, joka on suosittu varsinkin miesten talvitakkikankaana. Pintaa peittää hieno, lyhyeksi leikattu nukka, joka tekee sen kiiltäväksi.

Epinglè

Epinglè on poikkiraitainen, ripsipintainen kudotus, jossa voimakkaat erilevyiset raidat. Ohuempia laatuja käytetään leninkeihin, paksumpia kappoihin. Tätä kangasta käytetään myös huonekalukankaana.

Felbi

Felbi on hyvin pitkänukkaista villa- tai silkksamettia, jonka nukka on painettu kangasta myöten. Käytetään miesten ja naisten hatuiksi.

Flanelli

Flanelli on pehmeäksi nukattujen, alun perin villa, nykyisin myös puuvillakankaiden yleisnimitys. Sidos on joko palttina tai toimikas. Villafanelleja valmistetaan sekä kampavillalangasta että karstavillalangasta.

Flausch

Flausch on pehmeä, paksu villakangas. Sille on tunnusomaista kankaan oikeaa puolta peittävä pehmeä, pitkäkarvainen nukka, joka on harjattu kankaan pituussuuntaan. Flauchissa on tavallisesti kaksinkertainen sidos, joka muodostuu kahdesta loimilankajärjestelmästä ja kahdesta kudelankajärjestelmästä.

Floconnè

Floconnè on takkikangas, jossa on erikois ruukauksella aikaansaatu pöyrymäinen pinta. Kangas on rakenteeltaan kaksinkertainen.

Fresko

Fresko on kampalangasta valmistettu kaksivartinen pukukangas. Se on valmistettu kolminkertaiseksi kerrattuna, kovakierteisestä langasta, ja on hyvin ilmava, kevyt ja kovan tuntuinen kangas, joka ei rypisty ja kestää kulutuksen. Tyypillinen väri harmaa. Hyvä miesten pukukangas.

Fulee

Muistuttaa drapeeta. Kangas on hyvin pehmeä, ja siihen käytetyn villan ansiosta ohutta ja verkamaista, mutta samalla kiinteätä, koska se on hyvin vanutettua. Siinä ei ole suuntaviimeistelyä, kuten verassa, vaan kuidut ovat sekaisin muodostaen nukkaisen pinnan, joka on himmeä. 4-niitinen diagonaalisidos. Fuleen väri on tavallisesti musta. Juhlapukukangas. Tänä päivänä fuleerauksella tarkoitetaan kevyesti vanutettua, botanyvillasta tehtyä kampalankaista miesten kangasta.

Gabardiini

Gabardiini on toimikassidoksella kudottu kangas. Toimiviivat ovat erittäin jyrkät, mikä johtuu siitä, että loimilangat ovat tiheimmässä kuin kudelangat. Loimet ovat tiukkakierteistä lankaa, mikä tekee pinnan hyvin kulutusta kestäväksi. Villagabardiineja valmistetaan sekä kampavillasta, että karstavillasta; hyvin usein myös villasta ja polyesteristä.

Glencodeck

Värvineikutus-Ruutukuosi, jota käytetään villa- ja villasekoitekankaissa. Kukonaskelkuosi on yksi tämän ruutukuosin kuvioalueista.

Grain de poudre

Trikotiiniytyypiselle sidokselle (ransk. nimitys)

Herringbone

Tämä on kalanruotokuosi, joka muodostuu siten, että toimiviivan aikaansaava sidos tietyin väliajoin muuttaa suuntaansa. Käyttämällä loimessa ja kuteessa erivärisiä lankoja saadaan kuviomalli selvemäksi.

Hofsack

Sidos, jossa erilliset lankaryhmät muodostavat panamatyyllisen kuvan.

Kasmir

Nimi voi tarkoittaa joko kasmirvuohen villasta valmistettuja tekstiilejä tai sellaisia kankaita, joihin on sekoitettu kasmirvillaa. Kasmir on lisäksi ohuen kampavillasta kudotun painetun leninkikankaan kaupp nimi. Kasmir-kuvio tarkoittaa silloin painokuosia.

Kersey

Kersey on saanut nimensä samannimisestä kaupungista, joka on Englannissa. Kangas on hyvin pörhistetty toimikaslautu. Mm. virkatakkikangas.

Liiturai

Liiturai on villa- ja villasekoitekankaissa esiintyvän raitakuosin nimi. Tummallalla pohjalla olevat valkeat raidat näyttävät liidulla piirretyiltä.

Loden

Loden on tiiviisti vanutettu useimmiten 4-vartinen kangas, jonka pinta on tiiviin melko pitkän nukan peitossa. Sateella vesi juoksee nukkaa pitkin ja impregnointi estää kosteuden imeytymistä kankaaseen. Parhaat laadut on valmistettu puhtaasta villasta. Alunperin metsästäjien ja eränkävijöiden pukuihin käytetty kangas. Nimi alun perin saksalainen.

Marengo

Marengo on tummasävyinen, meelerattu ja vanutettu villakangas. Pinnasta voidaan erottaa valkeita kuituja. Kangasta käytetään sekä puku- että takkikankaana.

Melton

Melton on pehmeä kangas. Puuvillaloimi, karstalankakude. Kangas on usein kappaleena värjätty.

Mohair

Tarkoittaa oikeastaan angoravuohen villaa. Mohaireiksi sanotaan myös nukkapintaisia päällystakkikankaita, jotka sisältävät enemmän tai vähemmän mohairvillaa.

Nattee

Panasidoksinen villapuku- tai leninkikangas.

Noppee

Tämä on joko kokonaan tai osittain nuppulangoista kudottujen kankaiden yleisnimitys.

Ondrèkreppi

Palttinasidoksessa on käytetty sekä oikea- että vasenkierteisiä lankoja.

Ondulè

Ondulè (ondulee=aaltoileva) on villaista leninkikangasta, johon sidoksen avulla on kudottu aaltomaisia kohojuovia.

Ottomaani

Ottomaani on voimakkaasti paukamainen poikkiripsi. Pintaa muodostava loimi on kampalankaa ja kude, jota lyödään 2-4 samaan viriöön, on villa- tai puuvillakarstalankaa. Jos loimena käytetään sappe- tai tekosilkkilankaa, sanotaan kangasta silkki-ottomaaniksi. Käytetään naisten päällystakkikankaana. Katso myös epingle.

Panama

Panama on kaupanimenä panamasidoksella kudotulla villakankaalla. Nämä kankaat ovat tavallisesti väriltään tummia.

Papillon

Papillon on hienosäikeistä ripsisidontaista villakangasta.

Peau de Laine

Villakangas jonka rakenne muistuttaa popliinia

Pick&pick

Toimikassidoksella värilangoista kudotun kuviokuosin nimi. Kuteen ja loimen lankajärjestys on sovitettu sidokseen siten että muodostuu porrasmainen kuvio. Tätä kuositusta käytetään eniten kampavillakankaissa. Kankaista käytetään kauppanimeä pick&pick. Hyvä miestenpukukangas.

Pinhead

Tämä on kampalankakankaissa käytetty kuositus, jonka sidos on tasajuoksuinen 4-vartinen toimikas ja lankajärjestys loimessa on 1 tumma ja 1 vaalea. Kuteena on yksinomaan tumma lanka. Tällöin vaaleat loimilangat muodostavat pilkkuja kankaaseen. Pinhead= nuppineulapää.

Salt & pepper

Alun perin kuositus, joka ulkonäöltään ja väriltään muistutti pippurin ja suolan seosta. Nimitystä käytetään nykyään muunvärisistäkin pienipilkuillisista kankaista. Tavallisin tapa tällaisen kuosituksen aikaansaamiseksi on käyttää mouliné- ja yksivärisiä lankoja suhteessa 1.1 ja sidoksena 4-vartista tasajuoksuista tai kalanruototoimikasta.

Sarka

On karkeasta karstavillalangasta valmistettu, tiivis, paksu vanutettu kangas. Sekoitteena usein n.15% polyamidia lisäämässä lujuutta.

Sarssi

Neliniitinen toimikaskangas. Nimityksellä tarkoitetaan ohutlankaista seviotia. Hyvin tiiviisti kmudotut laadut tulevat kulutuksessa helposti kiiltäviksi

Seviotti

On karkeahkojen toimikassidoksisten, pääasiassa crossbredvilloista valmistettujen miesten pukukankaiden kaupan nimi. Nimi viittaa Cheviot-lampaaseen, jonka villasta näitä kankaita alunperin valmistettiin.

Shetland

Paksuhko toimikassidoksinen tweed-tyyppinen karstavillakangas. Alkuperäiset shetland-kankaat olivat kotikutoisena luonnonharmaista shetland-villoista kudottuja. Nykyisin shetland-kankaat voivat olla myös villa/polyesterisekoitekankaita.

SIBELIINI

Sibeliini on karsta- tai kampalankakangasta, jossa on käytetty palttina- tai toimikassidontaa. Karkeimmissa laaduissa kude ja loimi ovat karstalankaa, paremmat laadut ovat kampalankaa. Luonteenomaista sibeliineille on täplikäs turkkinainen ulkonäkö, joka johtuu siitä, että tummaa ja vaaleaa mohairvillaa on tietyissä suhteissa kehrätty lankaan. Naisten kappakangas.

SOLEIL

Tämä on hyvin hienosäikeistä villaleninkikangasta, jolle on tunnusomaista hennot poikkiraidat. Kankaan oikea puoli on kiiltävä ja nurja puoli himmeä.

TARTAN

on skottiruutuiseksi kudottujen kankaiden yhteinen nimi. Eri ruutukuoseilla on omat skotlantilaisten sukujen mukaan annetut nimet. Sidoksena on tartan-kankaissa tavallisesti nelivartinen toimikas.

TRIKOTIINI

Trikotiini on nimitys kankaille, joiden pinta muistuttaa trikoota. Raidat ovat loivia ja kaksinkertaisia. Kangas on verraten joustava.

TWEED-KANKAAT

Tweed-nimi tulee Skotlannissa sijaitsevasta Tweed-joesta, jonka seuduilla alunperin valmistettiin kangasta kotikehruisista langoista. Tweedeille tyypillistä on värivaikutelma, joka saadaan siten, että eriväriset villaerät karstataan ja kehrätään yhteen. Tweedit eivät ole nukitettuja, vaan niissä on avoin rakenne, jossa langat ja sidonta ovat näkyvissä. Paksuista ja runsaskierteisistä karstalangoista kudottu ja heikosti vanutettu. Sidos on kaksivartinen tai toimikas.

HARRIS TWEED

Tämä on nimike, jota käytetään alkuperäisestä, Hebrideihin kuuluvilla Lewis- ja Harris-saarilla valmistetusta tweedistä, joka kehrätään ja kudotaan ainoastaan skotlantilaisesta villasta. Merkki rekisteröitiin vuonna 1909 ja Harris Tweed Association otti tehtäväkseen nimen ja merkin käytön valvomisen kaikkialla maailmassa. Samalla sen oli määrä organisoida ja kehittää kyseistä teollisuutta. Nykyisin täytyy tweedin, jota saadaan markkinoida Harris Tweedinä, täyttää seuraavat ehdot: valmistettu 100 % skotlantilaisesta villasta, kehrätty, värjätty ja viimeistelty uloimmilla Hebrideillä ja kudottu tähän saariyhmään kuuluvilla Lewisin, Harrisin, Uistin tai Barran saarilla saarelaisten kotona. Kankaiden parissa työskentelevät henkilöt tuntevat Harris Tweedin yleensä sen erityisen pehmeiden ja tunnun perusteella. Kangas on helposti työstettävissä ja kuuluisuutta ovat saavuttaneet myös näiden kankaiden värit, joita kuvataan runollisesti auringon häikäisemien sadepilvien tai meren pehmeiksi sävyiksi.

DONEGALTWEED

-eriväriset nyyt

HOMESPUN

Alun perin kankeasta käsinkehrätystä langasta kangaspuilla kudottu kangas. kankaalle on tyypillistä pinnan epätasaisuus ja kankea tuntu.

IRISH TWEED

Tässä tweedissä käytetään panamasidontaa ja kudonnassa alun perin epätasaisia kotona kehrättyjä lankoja. Valmistetaan nykyään myös tehdasmaisesti.

SAXONYTWEED

Pehmeästä merinovillasta valmistettu, useimmiten vanutettu ja nukattu kangas

SHEVIOTTWEED

Sheviotlampaan villasta, alkuaan käsin kehrätystä langasta käsin kudottu tweed. Kankaalla himmeä kiiltp, karkea ja pörröien, tunnultaan jäykkä, sarssimainen.

TWIST

Kaksivartinen kangas, jossa loimilangat ovat usein tiheämmässä kuin kudelangat. Kangas on kudottu kovaksi kierretyistä mouline-langoista. Twist on klassinen miesten arkipukukangas.

ULSTERIKANGAS

Nimitys juontuu irlantilaisesta Ulster- nimisestä maakunnasta. Nykyisin sanalla tarkoitetaan monia erilaisia paksuja villakankaita. Useimmat kankaista ovat kudottu kaksinkertaisiksi.

VELLINE

Velline on ratinen tapainen karstalankainen, hyvin pehmeä aamutakkikangas. Kankaan nukkapinta on viimeistelyssä tehty aaltomaisen poimuilevaksi.

VELUURI

Kangas on pehmeä, täyteläinen kudος, jossa on tasainen pystynukka. Oikeassa veluurissa on hyvin tiheä, sileä ja hieno nukka, joka on tehty tasaiseksi useita kertoja leikkaamalla. Veluuri on naisten kappakangas.

VERKA

Kangas on palttina- tai toimikas- sidos. Merinovillasta valmistettu karstalankakangas, jossa tiheä nukka harjataan loimen suuntaan ja leikataan suhteellisen lyhyeksi. Verkaa käytetään päällystakkeihin ja sotilaspukuihin. Kangas on kappaleena värjättyä, lujaa ja lämpöistä kangasta. Ohuita kirkkaanvärisiä kankaita käytetään mm. kansallispuvuissa. Vihreän väristä, ns. lapinverkaa, käytetään biljardipöytiin.

WHIPCORD

Whipcord muistuttaa gabardiinia ts. siinä on selvä toimikasdiagonaali. Raidat ovat jonkin verran karkeampia kuin gabardiinissa, nimitys johtuu sidontatavasta. Käytetään impregnoituihin takkeihin, ulkoiluhousuihin jne.

VILLADUVETIINI

Villaduvetiini on kampalanka- tai karstalankakangasta, joka muistuttaa samettia. Kangas laskeutuu pehmeästi, mutta ei ole kulutuksen kestävä.

VILLAGEORGETTE eli VILLAKREPPI

Tämä on harvakudoksinen alunperin 2-vartinen, nykyisin yleensä 6-vartinen kangas, jossa sekä loimessa että kuteessa on käytetty kreppilankoja. Tyypillinen on himmeä, epäsäännöllinen pinta, joka voi olla hienompi tai karkeampi. Kangas on kestävä.

VILLAKLOKEE

Villaklokee on kampalankakangas, jossa on epäsäännöllisiä kohokuvioita. Aito klokee valmistetaan erikoisloimin. Se on kudottu kankaaseen kuviokohdissa. Kun tämä loimi, joka on sileänä kudoksena nurjalla puolella ja joka on kreppilankaa, jälkikäsitellyssä kutistuu, se pakottaa kankaan kohoilemaan.

VILLAMAROCAIN

Tämäkin on kreppikangas. Sidos on 2-vartinen. Kudekreppilanka on paksumpaa ja sen vuoksi ryynimäisyys on karkea.

VILLAMUSLIINI

Villamusliini on palttinasidoksinen, kevyt ja pehmeä kampavillakangas. Musliinit ovat usein kuviolliseksi painettuja.

VILLARIPSI

Ripseihin kuuluu suuri ryhmä kankaita, joille on ominaista kuteensuuntainen vakomaisuus. Sidos on 2-vartinen tai siitä johdettu ripsidos.

VILLA ROMAINE – CRÉPE ROMAINE

Kreppikangas, jonka loimessa on vuorotellen sileä ja kreppilanka ja kuteena kreppilanka. Sileä lanka muodostaa nurjalle puolelle satiinisidoksen.

VILLAVOILÉ

Tämä on kevyt, hyvin ohut, harvahko 2-vartinen sidos, joka usein valmistetaan käyttämällä hienoa, suhteellisen kovaksi kierrettyä kampalankaa sekä loimena että kuteena.

SILKIT (ja synteettisiä filamenttilangoista valmistetut kankaat)

ATLAS

Kankaista käytetty atlas-nimitys tarkoittaa etupäässä satiinisidoksella kudottuja silkkikankaita, mutta myös muista materiaaleista voidaan valmistaa atlas-kankaita. Tyypillistä tälle kankaalle on hyvin kiiltävä loimivaltainen oikea puoli johtuen loimeen käytetyistä langoista. Kankaan nurja puoli on mattapintainen.

BEMBERG- SILKKI

Bembergsilkkistä (kuparisilkki) valmistettu kangas, joka valmistetaan yksivärisenä ja painettuna. Käytetään naisten leningeissä, puseroissa, alusvaatteissa ja vuorimateriaalina.

BENGALIINI

Silkkiripsi, jossa on monisäkeinen, varsin lujasti kierretty loimi. Poikkiraitainen.

BROKADI

Paksua jacquardkudoksista silkkikangasta, jossa suuria kuvioita useimmiten kulta- tai hopealangasta.

Yksivärinen satiinisidoksinen pohja on silkkilangoista.

Nykyään brokadi valmistetaan erilaisista materiaaleista. Paksumpia kankaita käytetään huonekalukankaina, ohuempia juhlapukukankaina.

CELANESE

Englantilaisen asetaattisilkin tehtaan merkki. Myös asetaattisilkistä valmistetun hyvin kiiltävän kankaan nimitys.

CIRE

joko satiinia tai taftia, jonka oikea puoli on vahakäsitelty kiiltäväksi. Kangas on hyvin arka, ei siedä edes vettä.

COFREE

Kuviollinen kangas, joka on kuvioitu kaiverretuilla valsseilla kankaaseen painaen. Ranskalainen nimitys tarkoittaa vohvelikuvioista.

CREPE DE CHINE

Tavallinen kreppi. Kaksiniitinen sidos, joka saa kreppiominaisuutensa jälkikäsittelyssä. Kuteen suunnassa langoissa S&Z-kierre. Käytetään puseroissa, leningeissä ja vuorikankaana. Shifonkiin ja Georgetteen verrattuna ripsimäinen rakenne.

CREPE CRACUELE

Esiintyy monina eri muunnelmina. Kankaassa on kudesuunnassa säännöttömiä vakoja ja kohoumia. Leninkikangas.

CREPE GEORGETTE

Hyvin ohutta, läpinäkyvää ja langan tiukkakierteisyydestä johtuen teksturoitua kiillotonta kangasta. Sifongin tapainen kaksiniitinen kangas, mutta Goergetessa käytetään vuorolankaisesti S&Z-kierrettä sekä loimen, että kuteen suunnassa. Yleensä yksiväristä, mutta voi olla myös painokuviollinen. Käytetään mm. juhraleningeissä.

CREPE LAVABLE

Erittäin hienolankainen kreppilaatu, jota käytetään alusvaatteisiin. Nimi tarkoittaa pestävää kreppiä.

CREPE MAROCAINE

Kaksiniitinen, poikkisuunnassa juovikas kangas, hyvin krepeerattu. Käyttö leningeissä ja ohuissa takeissa.

CREPE MOUSSE= MOSS-KREPPI

Sammalkreppi. Valmistettu langasta, joka on kerrattu sileästä asetaattilangasta ja raionsilkkikrepistä. Sidoksena voi olla kaksivartinen tai jokin kuviosidos. Käytetään leningeissä.

CREPE REVERSIBLE

Luja crepe satiini, jonka himmeä puoli muistuttaa crepe marocainea. Sidonta kaksipuolinen satiini.

Kiiltävää, liukasta puolta käytetään usein oikeana puolena käytettäessä kangasta koristeena tai vuorena.

CREPE ROMAINE

Kreppikangas, jonka loimessa on vuorotellen sileä ja kreppilanka, kuteena kreppilanka. sileä lanka muodostaa nurjalle puolelle satiinisidoksen. Leninkikäyttö.

CREPE SATIN

Sileä loimi muodostaa kankaan oikealle puolelle satiinipinnan. Kuteena käytetään kreppilankaa, joka tekee kankaan pehmeäksi ja taipuisaksi. Käyttö aamutakeissa, yöpuvuissa ja vuorikankaina.

CREPE SATIN LAVABLE

Hyvin pehmeä ja hienolankainen satiini, jota käytetään alusvaatteissa ja yöasuissa.

DUCHESSE

Suhteellisen jäykkä 8- tai 12-vartinen loimisatiini, jossa on 2-3 kertaa enemmän loimi- kuin kudelankoja. Oikea puoli on hyvin kiiltävä ja voimakkaasti loimivaltainen. Valmistetaan luonnonsilkistä ja raionsilkistä. Käyttö pääasiassa juhlapukukankaana.

DUPION

Kaksivartinen kudottu kangas, jonka pinta muistuttaa shantungia. Kuteena käytetään lankaa, jossa on nyppejä. Yksivärinen kangas, jota käytetään leningeissä ja jakkupuvuissa. Chinese Dupion, Indian Dupion

FALONNE

Ranskalainen nimi: kuviollinen

FAILLE

Taftikangas. Kude jokseenkin karkeaa ja lujaa lankaa aiheuttaen poikkiraitojen selkeän näkymisen. Leninkikangas.

FLAMISOL

Valmistetaan kuten crepe marocaine eroten siinä, että loimi on himmeää silkkiä ja kude silkkikreppiä. Sidonta kaksivartinen. Leninkikangas

Foulard

Toimikassidoksinen silkki, jossa shappesilkki on kuteena. Kankaalle on usein painettu pieniä kuvioita.

Hammerschlas

Karkeahko kreppikudos, jossa loimi on himmeää silkkiä ja kude kreppilankaa. Kudelangat ovat vuoroin oikea- ja vasenkierteisiä 4 ja 4, 6ja 6 jne. Kangas näyttää siitä syystä siltä kuin sitä olisi lyöty vasaralla – siitä nimitys. Leninkikangas.

Hiekkakreppi

Karkeatuntuinen kreppikangas. Pinta on rakeinen ja muistuttaa hienoa hiekkaa.

Japon

Japanissa valmistettu 2-vartinen silkkikudos. Samanlaista kangasta valmistetaan myös Euroopassa. Kangasta on useita kevyitä laatuja. Käytetään vuorikankaaksi, lampunvarjostimiin jne.

Jacquard

Kuviollinen jacquard-koneella kudottu kangas. Kangas on joko yksivärinen tai monivärinen.

Kaulussametti

Erittäin tiheä ja pehmeä silkksametti. Parhaissa laaduissa pohjakudos sappesilkkiä ja nukka orgaanisilkkiä.

Klokee

Jacquard-kudoksinen kangas, jonka pinnalla on pieniä kuplamaisia kohoumia. Kaksinkertaiseksi kudottu kangas. Aluskudos harvempaa. Ja kudottu kreppilangoista, jotka on tiukkaan kierrettyä. Aluskudos kutistuu jälkikäsittelyssä, jolloin se osa yläpuolesta, joka ei ole kudottu yhteen alapuolen kanssa, muodostaa klokee kuviot. Klokeeta käytetään leninkeihin.

Kuorikreppi

Kangas, jossa enemmän tai vähemmän näkyviä pituussuuntaan kulkevia poimuja. Tämä saadaan aikaan siten, että loimena käytetään pehmeämpää ainetta kuteisiin taas vahvasti punottua lankaa. Valmiissa kankaassa kude vetäytyy kokoon ja kreppituntu on saavutettu. Kreppivaikutelman korostamiseksi kangas vielä usein gofreerataan. Leninkeihin ja kevyisiin takkeihin.

Lamé

Kankaaseen on kudottu metallilankoja. Lamé-kankaat voivat olla sileitä, jacquardkudoksia tai painettuja. Erittäin kalliit laadut valmistetaan hopealangasta (kultalameessa kullattua lankaa). Halvemmissa laaduissa ovat langat messinkiä tai terästä. Lamé on sangen arka, sitä ei voi pestä ja langat tummuvat helposti. Juhlapukukangas.

Lurex

Lurex-kankaiksi nimitetään kankaita, joihin on käytetty ns. lurex-lankaa. Lurex-lanka on kestävämpää ja käyttökelpoisempaa kuin tavalliset metallilangat. Tätä lankaa on hopean, kullan ja eri värien sävyissä. Lanka ei tummu, kuten metallilanka, se on myös sitä halvempi, pesukelpoisempi, iholle mukavampi jne.

Matlassee

Tämä on paksu kohokuvioinen klopeeta muistuttava kangas. Se on kaksoiskudos, jonka yläkudoksen kiristetyt langat määräraikoin, suunnitellun mallin mukaan, vedetään alakudokseen. Kuvio vaikuttaa siten tikatulta. Kudoksien välissä on löyhäkierteistä puuvillalankaa, joten kangas vaikuttaa täyteläiseltä.

Merveilleuxon

Tämä on dushessea ohuempaa 7- tai 8-vartista loimisatiinia. Samanlaatuinen on **messaline**, joka on 5-vartista loimisatiinia. Molemmat ovat hyvin kiiltäviä. **Paillette** on samankaltainen kangas, mutta vähemmän kiiltävä. Kaikkia näitä käytetään leninkeihin ja vuoreihin.

Mattcrepe

Kreppikudos, jossa sekä loimi että kude ovat himmeää lankaa. Leninkikangas.

Moiré

Läikkyykuvioitu kangas. Tafti- tai ripsidoksinen (ottomaani) kangas. Kuvio saadaan esille puristamalla kaksi kangaskerrosta päällekkäin kuumien valssien läpi. Ne kohdat, joissa ripsiraidat ovat täsmälleen päällekkäin, puristuvat litteiksi. Jos ne eivät satu vastatusten, kangas jää koholle. Mitä voimakkaammat ripsiraidat, sitä selvemmät ovat moiré-kuviot. Valo taittuu erilailla litteissä kuin koholla-olevissa raidoissa. Saattaa olla myös valmistettu puristamalla kaiverretuilla valsseilla (valemooiree). osittain Leningit, kevyet takit, vuorit.

Ombré

Raidallinen silkikangas, jossa raitojen väri asteittain vaihtelee ja heikkenee, mistä johtuu ”varjokas” vaikutus.

Ottomaani

Selvästi poikki- ja leveäraitainen kangas. Tavallisesti kaikkia kankaita, jotka ovat selvästi poikkiripsin tapaisia nimitetään ottomaaneiksi. Ottomaani on erittäin jäykkää ja raskasta kangasta. Huonekalu- ja kappakangas.

Organza

Hyvin ohut, jäykähkö silkikangas (silkkiä tai synteettistä kuitua). Leninkeihin, puseroihin.

Peau d’ange

Himmeä, tiivis satiinikangas. Kangas on niin paksua, että se tuntuu nahalta. Iltapukukangas.

Pou de soie

Karkearaitainen tafti, joka muistuttaa ripsiä. Leninkikangas.

Ripsi

Luja ripsidoksinen kangas, jossa on selvät raidat.

Shantung

2-vartinen kudus, jossa on käytetty sekä loimina että kuteina tussahsilkkiä. Epätasainen silkki antaa kankaalle epätasaisen ja nyppyisen pinnan. Yleensä shantung on luonnonväristä, mutta sitä on myös värjättyä. Kestävä kangas. Pestessä kangas on hyvin löyhää, mutta saa kiiltonsa jälleen kuivuessaan. Sitä saa silittää vain aivan kuivana, koska se muuten pilaantuu.

Sifonki

Kaksivartinen sidos, kudottu hienoista, kovaksikerettyistä langoista. Huivimateriaali mm. myös iltapukuja valmistetaan tästä. Harsomainen kangas.

Sifonkisametti

Jacquardkoneella runsaskuvioiseksi kudottua veluuri-sifongin tapaista silkkisamettia, jossa samettikuviot ovat sileällä pohjalla. Käytetään vierailupukukankaana, koristeina, hattukankaan ym. Erikoisen kallisarvoinen laatu samantapaista kangasta on ns. jacquardi-veluuri (velour jacquard), jossa pohja on harvaa, oikean silkkilangan muodostamaa kudosta, ja nukka, joka ei kaikin paikoin peitä pohjakudosta, on myös oikeaa silkkiä. Juhlapukukangasta.

Silkkibatisti

Ks. Batisti

Silkkibrokadi

Paksua, koristekuviollista, monesti useampiväristäkin oikeata silkkikangasta, jossa kuitenkin ei ole metallilankoja. Käytetään puku-, huonekalu- ja verhokankaana.

Silkkimusliini

Ohutta ja tavattoman kevyttä kaksiniitistä yksiväristä tai painettua grègesilkkikangasta. Eri laaduista mainittakoon mousseline brillante (musline brijang t= loistava musliini) ja mousseline couture (kutyyr = ompelu). Ks. myös musliini.

Silkkisametti

Loimisametti, jonka nukka voi olla organsiinisilkkiä, mutta tavallisesti sappesilkkiä. Pohjakudos on puuvillaista ripsisidosta. Silkkisametti valmistetaan kaksinkertaisena nukkaloimella yhteenkudottuna kankaan, joka sitten leikataan keskeltä halki kahdeksi kankaaksi.

Silkkivitilli

Toimikaskudoksista oikeata silkkikangasta, jota käytetään impregnoituna mm. sade- ja päällystakkikankaaksi.

Surau

Voimakkaasti diagonaaliraitainen toimikassidoksinen kangas. Kangas on verraten pehmeää ja sitä käytetään vuoriksi ja solmioiksi